

แนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร
ในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF AN INTERNAL SUPERVISION WORK
SYSTEM TO ENHANCE ADMINISTRATIVE EFFICIENCY IN EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF CHIANGRAI PANYANUKUL SCHOOL

บุษริน อ้อยกลาม¹, พูนชัย ยาวีราช², สมเกียรติ ตุ่นแก้ว³
Butsarin Oiyklam¹, Phoonchai Yawirach², Somkiet Tunkaew³

Corresponding Author E-mail: 678914034@crnu.ac.th

Received: Jan 24, 2026; Revised: Feb 18, 2026; Accepted: Mar 10, 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 80 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง จำนวน 10 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 70 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และความต้องการจำเป็น (PNI Modified) 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 10 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ พรรณนา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 11 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ คือ พรรณนา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน พบว่า สภาพปัจจุบัน ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ มาก สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนิเทศระบบงานภายใน พบว่า มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนิเทศระบบงานภายใน จำนวน 5 ด้าน 3) แนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา พบว่า มีแนวทางการนิเทศระบบงานภายใน 5 กลุ่มงาน คือ 1.แนวทางการนิเทศระบบงานภายในแบบมีส่วนร่วมที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐาน 2.แนวทางการบริหารงานแผนงานและงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ภายใต้วงจรคุณภาพ PDCA 3.แนวทางการนิเทศระบบงานภายในเชิงพัฒนา 4.แนวทางการนิเทศระบบงานภายในเชิงระบบ โดยยึดหลักความปลอดภัยเป็นฐาน และ 5.แนวทางการนิเทศระบบงานภายในเชิงระบบ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

คำสำคัญ :แนวทาง, การนิเทศระบบงานภายใน, การบริหารสถานศึกษา, ปัจจัย

¹นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹Student in Master of Education, Education Administration, Chiang rai Rajabhat University

²อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

²Advisor, Faculty of Education, Chiang rai Rajabhat University

³อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

³Co-Advisor, Faculty of Education, Chiang rai Rajabhat University

Abstract

This research aimed 1) to investigate the current conditions and the desirable conditions of internal supervision work system at Chiang Rai Panyanukul School, Chiang Rai. The sample consisted of 80 participants, including 10 selected by purposive sampling and 70 selected by simple random sampling. The instrument for collecting data was a questionnaire. The statistical included percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNI Modified), 2) to analysis the factors the current conditions and the desirable conditions of internal system supervision at Chiang Rai Panyanukul School, Chiang Rai. The sample consisted of 10 participants by purposive sampling. The instrument for collecting data was a semi-structured interview. The data were analyzed using descriptive statistics, analysis and synthesis, and 3) to examine guidelines for the development of an internal to enhance administrative efficiency in educational institutions of Chiangrai Panyanukul School. The sample consisted of 11 participants by purposive sampling. The instrument for collecting data was a focus group discussion record. The data were analyzed using descriptive statistics, analysis and synthesis.

The research results were found as follows: 1) The current and desirable conditions of the internal supervision work system at Chiang Rai Panyanukul School were examined. Overall, current condition was found to be at a high level, whereas the desirable condition was found to be at the highest level. 2) The factors affecting the effectiveness of internal supervision work system at Chiang Rai Panyanukul School consisted of five major factors. 3) Guidelines for the Development of an Internal Supervision Work System to Enhance Administrative Efficiency in Educational Institutions at Chiangrai Panyanukul School.: The findings indicated that: 1. Guidelines for a participatory internal supervision work system approach based on evidence-based data. 2. Guidelines for a planning and Finance management under the PDCA quality cycle. 3. Guidelines for a developmental approach. 4. Guidelines for a systematic approach based on safety principles and 5. Guidelines for a systematic approach by student-centered.

Keywords : Guidelines, Internal Supervision Work System, School Administration, Factors

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545) มาตราที่ 10 การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศตั้ง โรงเรียนศึกษาพิเศษเชียงราย เป็นโรงเรียนประเภทประจำ ต่อมาในวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2546 กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศเป็นโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้กำหนดมาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษามีระบบนิเทศภายในที่มีคุณภาพ เพื่อให้เกิดการติดตาม ตรวจสอบ และพัฒนาอย่างเป็นระบบ และใช้กระบวนการนิเทศเพื่อพัฒนาการบริหาร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2561) สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ (สศศ.) ได้กำหนดกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ ซึ่งมีขอบข่ายภาระงานที่ 17) ส่งเสริมงานนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. 2568) การนิเทศระบบงานภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู และบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยมีกระบวนการนิเทศระบบงานภายในจำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ 2) การวางแผน 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศตามแผน 5) การประเมินผล รายงานผล และปรับปรุง ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ได้มาจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยของผู้ศึกษาหลายท่าน ดังนี้ หทัยชนก แซ่เฮ้า (2560), สุภัตตรา กาใจ (2562), ปกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563), ปาจารย์ หงส์แก้ว (2563), กุญช์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์ (2565) และณกมลวรรณ ศิริพรฉันท (2567)

โรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย มีการดำเนินงานกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และรายงาน นั้น ได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์สภาพของสถานศึกษา และผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน พบว่า การนิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ทั่วถึงและต่อเนื่อง ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถปรับปรุงพัฒนางานได้ จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงาน (แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา พ.ศ.2566-2570 ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย. 2567)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและสนใจที่ศึกษาแนวทางการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย เพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงรายให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถนำแนวทางการนิเทศระบบงานภายในไปใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและมีคุณภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการนิเทศระบบงาน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย มีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

1.1 ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนเฉพาะความพิการ

แผนปฏิบัติการประจำปี 2567 ของโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ (2567) ได้กล่าวถึง การจัดขอบข่ายโครงสร้างการบริหารโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล ออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มบริหารงานวิชาการ 2) กลุ่มบริหารงานงบประมาณ 3) กลุ่มบริหารงานบุคคล 4) กลุ่มบริหารทั่วไป และ 5) กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน

แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน พ.ศ.2567–2570 (2568) ได้กล่าวถึง ขอบข่ายโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน ออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) กลุ่มบริหารงานวิชาการ 2) กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน 3) กลุ่มบริหารงานบุคคล 4) กลุ่มบริหารงานงบประมาณ และ 5) กลุ่มบริหารงานทั่วไป

สรุปได้ว่า โครงสร้างการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนเฉพาะความพิการ มีขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาที่ 5 กลุ่มงาน ได้แก่ 1) กลุ่มบริหารงานวิชาการ 2) กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ 3) กลุ่มบริหารงานบุคคล 4) กลุ่มบริหารงานทั่วไป และ 5) กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศระบบงานภายใน

2.1 กระบวนการนิเทศระบบงานภายใน

สุภจรรยา กาใจ (2562) ได้กล่าวว่า กระบวนการนิเทศภายใน เป็นการดำเนินงานภายใน โรงเรียนที่มีขั้นตอนต่อเนื่อง มีการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยหลักการ ทฤษฎี อาศัยความมีเหตุผลและความเป็นไปได้ การดำเนินงานที่ดีประกอบไปด้วย 1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาของการนิเทศภายใน 2. การวางแผนการนิเทศ และกำหนดทางเลือก 3. การดำเนินงานนิเทศตามแผนงาน 4. การประเมินผล และ 5. รายงานผล

ปรกรณ์พงศ์ อินทองแก้ว (2563) ได้กล่าวว่า ในการดำเนินงานของกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น จำเป็นจะต้องมีกระบวนการในการทำงานซึ่งกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนก็จะประกอบไปด้วยกระบวนการหลัก ๆ 5 ขั้นตอน คือ 1. การศึกษาสภาพความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียน 2. การวางแผนการนิเทศ 3. การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ 4. การปฏิบัติการนิเทศ และ 5. การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ

สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศระบบงานภายใน จำนวน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ 2) การวางแผน 3) การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ 4) การปฏิบัติการนิเทศตามแผน และ 5) การประเมินผลการนิเทศ

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน

ณัฐกัญญ์ ใจกันทา, และคนอื่นๆ (2561) ได้กล่าวว่า ปัจจัยด้านประสิทธิภาพของการบริหารจัดการนิเทศการศึกษา คือ ปัจจัยสนับสนุน มีระบบการบริหาร วิธีการนิเทศมีความเหมาะสม และมีวัสดุอุปกรณ์ที่มีความพร้อม ระยะเวลา มีความเหมาะสม และปัจจัยฉุดรั้ง คือ ภาระงานเสริมมีมาก

รัชชัย จิตรนันท์ (2562) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา ในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษาใน คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ปัจจัยด้านกระบวนการ ปัจจัยด้านทรัพยากร และปัจจัยด้านการบริหาร

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ 1) ปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านกระบวนการ 3) ปัจจัยด้านบุคลากร 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และ 5) ปัจจัยด้านทรัพยากร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology Research) โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร จำนวน 101 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 91 คน ผู้วิจัยได้ใช้การเปิดตารางสำเร็จรูปของ Krejcie, & Morgan (1970 : 607) ที่ความเชื่อมั่น 0.05

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling) จำนวน 10 คน ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 6 คน 2) หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 4 คน และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 70 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับของลิเคิร์ท

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน เป็นแบบปลายเปิด

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและหัวหน้ากลุ่มบริหารงาน 5 กลุ่มงาน เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายในของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความครบถ้วนและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยนำสรุปข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้ให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปคำนวณค่าทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. แบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 ข้อมูลสภาพปัจจุบันของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย โดยใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Need Index) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็น โดยการคำนวณ PNI การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Priority Need Index : PNI) โดยการใส่สูตรคำนวณ Modified Priority Need Index (PNI_{Modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2560) ดังนี้

$$PNI = (I-D)/D$$

4. แบบสอบถามตอนต้นที่ 3 เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอในรูปแบบความเรียง

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร จำนวน 101 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 91 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling) จำนวน 10 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ปฏิบัติหน้าที่รองผู้อำนวยการ 2 คน และหัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 4 คน และหัวหน้างานนิเทศการจัดการเรียนการสอน จำนวน 1 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ มี 5 ประเด็นหลัก ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านกระบวนการ 3) ปัจจัยด้านบุคลากร 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และ 5) ปัจจัยด้านทรัพยากร เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงาน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นแบบปลายเปิด

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยดำเนินการนัดหมายวัน และเวลากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มงาน โดยหัวข้อที่ใช้ในการสัมภาษณ์มาจากการสังเคราะห์จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร 2) ปัจจัยด้านกระบวนการ 3) ปัจจัยด้านบุคลากร 4) ปัจจัยด้านแรงจูงใจ และ 5) ปัจจัยด้านทรัพยากร

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อจากการสัมภาษณ์มาสรุป วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูล
2. ผู้วิจัยจัดทำข้อมูล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์ แล้วทำการสรุปเป็นความเรียง

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร จำนวน 101 คน โดยแบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 6 คน หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 4 คน ครูและบุคลากร จำนวน 91 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้ให้ข้อมูลใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposing Sampling) จำนวน 11 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มี 5 ประเด็นหลักตามขอบข่ายการบริหารสถานศึกษา ได้แก่ 1) กลุ่มบริหารงานวิชาการ 2) กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ 3) กลุ่มบริหารงานบุคคล 4) กลุ่มบริหารงานทั่วไป และ 5) กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน โดยประเด็นการสนทนากลุ่มได้มาจากการนำผลของขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาร่างเป็นแนวทาง และนำไปดำเนินการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

วิธีรวบรวมข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือเรียนเชิญเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม นัดหมายวัน และเวลาในการประชุมสนทนากลุ่ม
2. ผู้วิจัยวางแผนการจัดการประชุมสนทนากลุ่ม
3. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ตามแผนที่วางไว้
4. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ตามประเด็นจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) แล้วนำไปวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยการแปลความหมายที่เหมาะสมจากข้อมูลจากแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สังเคราะห์ และสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI modified	ลำดับ
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1	กลุ่มบริหารงานวิชาการ	3.89	0.49	4.61	0.48	0.18	1*
2	กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ	3.95	0.52	4.62	0.49	0.17	2
3	กลุ่มบริหารงานบุคคล	4.00	0.49	4.65	0.45	0.16	4

ที่	รายการ	สภาพปัจจุบัน		สภาพที่พึงประสงค์		PNI modified	ลำดับ
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
4	กลุ่มบริหารงานทั่วไป	4.00	0.51	4.65	0.46	0.16	5
5	กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน	3.94	0.53	4.62	0.55	0.17	3
ภาพรวม		3.95	0.48	4.63	0.46		

สภาพปัจจุบันของการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ตามขอบข่ายโครงสร้างการบริหารงาน 5 กลุ่มงาน ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มงาน พบว่า กลุ่มงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ กลุ่มบริหารงานทั่วไป และต่ำที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ

สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ตามขอบข่ายโครงสร้างการบริหารงาน 5 กลุ่มงาน ในภาพรวม มีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มงาน พบว่า กลุ่มงานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานบุคคล รองลงมา คือ กลุ่มบริหารงานทั่วไป และต่ำที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) ของการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ตามขอบข่ายโครงสร้างการบริหารงาน 5 กลุ่มงาน ในภาพรวม คือ (PNI_{modified} = 0.17) เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มงาน พบว่า ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุดที่สุด คือ กลุ่มบริหารงานวิชาการ (PNI_{modified} = 0.18)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงาน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารของผู้บริหาร ทำหน้าที่กำหนดทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติงานตามภาระงาน ปัจจัยด้านกระบวนการ เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการนิเทศระบบงานภายในอย่างเป็นระบบ สามารถดำเนินการไปตามแผน ยึดหยุ่นและปรับตามสถานการณ์ ปัจจัยด้านบุคลากร เป็นส่วนสร้างกำลังใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานและพัฒนางานตามเป้าหมายที่กำหนด ปัจจัยด้านแรงจูงใจ เป็นสิ่งเสริมแรงทางบวก ทั้งทัศนคติ การเปิดใจ และสร้างความร่วมมือที่ดีของการนิเทศระบบงานภายใน และปัจจัยด้านทรัพยากร เป็นพื้นฐานในการสนับสนุนให้การดำเนินงานนิเทศระบบงานเป็นไปตามแผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้ง 5 ปัจจัยมีความสำคัญและส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย

แนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า

1. กลุ่มบริหารงานวิชาการ

1.1 โรงเรียนมีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการ SWOT เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการสะท้อนปัญหา และเสนอความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยมีผู้บริหารเป็นผู้สร้างองค์กรที่ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การยอมรับความคิดเห็น ควบคู่กับการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมรวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างเหมาะสม

1.2 การวางแผนกำหนดเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินงานวิชาการอย่างชัดเจน ครอบคลุมทั้งตัวชี้วัดด้านคุณภาพการสอน ผลลัพธ์ผู้เรียน และคุณภาพการนิเทศ โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดเป้าหมายและมาตรฐาน รวมถึงการวางแผนการใช้ทรัพยากร

1.3 โรงเรียนพัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับประเภทของงานวิชาการ เช่น แบบบันทึกแผนการสอนเชิงรุก แบบตรวจเยี่ยมชั้นเรียน แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน การพัฒนาชุดสื่อวัตกรรมการที่ตรงกับความสามารถของผู้เรียนรายบุคคล รวมถึงเครื่องมือดิจิทัลที่สนับสนุนการนิเทศ โดยความร่วมมือของผู้บริหารและครูในการสร้างและออกแบบ

1.4 การปฏิบัติการนิเทศ ยึดหลักการสื่อสารเชิงบวก และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการพัฒนา ผู้บริหารควรให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูอย่างตรงไปตรงมา มีเหตุผล และเสนอแนวทางแก้ไขที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชั้น

เรียน ตลอดจนใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบกัลยาณมิตร การนิเทศแบบ Coaching การประชุม PLC และการสาธิตการสอน

1.5 โรงเรียนมีการดำเนินการประเมินผลการนิเทศในทุกครั้งหลังสิ้นสุดกิจกรรมอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านกระบวนการ ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อการจัดการเรียนรู้ของครู การรายงานผล ควรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียน เช่น แฟ้มสะสมผลงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียน และวิธีการสอนผู้เรียนต่อไป

2. กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ

2.1 ผู้บริหารใช้วิธีการ SWOT ร่วมกับควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการสะท้อนเกี่ยวกับงบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น โดยผู้บริหารรับความคิดเห็น และส่งเสริมให้ครูกล้าตั้งคำถามและสะท้อนปัญหา

2.2 มีการวางแผนกำหนดเกณฑ์การใช้งบประมาณและการประเมินผลอย่างชัดเจน รวมถึงการวางแผนการใช้งบประมาณโดยการมีส่วนร่วมของครูในแต่ละกลุ่มงาน เพื่อให้การกำหนดงบประมาณและความจำเป็นที่แท้จริงของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และงานสนับสนุนอื่น ๆ ดำเนินการภายใต้วงจร PDCA

2.3 โรงเรียนพัฒนาและเลือกใช้สื่อและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการนิเทศงานด้านงบประมาณ เช่น แบบฟอร์มติดตามการใช้งบประมาณ รายงานการใช้จ่ายตามกิจกรรม แบบตรวจสอบความสอดคล้องของการใช้งบประมาณกับแผนงาน รวมถึงเครื่องมือดิจิทัลที่ช่วยให้การจัดเก็บข้อมูล

2.4 โรงเรียนมีการดำเนินการนิเทศโดยเน้นการสะท้อนผล ให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการใช้งบประมาณอย่างตรงไปตรงมา มีเหตุผล และมีอ้างอิงหลักฐาน เพื่อให้ครูสามารถนำไปปรับปรุงการบริหารจัดการงบประมาณในกิจกรรมของตนได้อย่างเหมาะสม ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นรูปธรรมและใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย เช่น การนิเทศแบบร่วมมือ การโค้ชชิ่ง หรือการประชุม PLC

2.5 โรงเรียนมีการดำเนินการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ โดยประเมินทั้งด้านกระบวนการใช้จ่ายประสิทธิภาพของการดำเนินงาน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น พร้อมจัดทำรายงานการใช้งบประมาณ และจัดทำสารสนเทศการใช้งบประมาณแต่ละปี เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนต่อไป

3. กลุ่มบริหารงานบุคคล

3.1 ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในแสดงความต้องการด้านบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดสรรภาระงานและกำลังคนมีความเหมาะสมและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาที่แท้จริง ผู้บริหารต้องเปิดใจรับฟังความคิดเห็น พร้อมทั้งจัดสรรบุคลากรที่จำเป็น และต้องการ

3.2 มีการวางแผนกำหนดโครงสร้าง ขั้นตอน และกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ผู้บริหารควรจัดทำแผนงานบุคคลที่สอดคล้องกับทิศทางและนโยบายของสถานศึกษา ได้แก่ การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศของบุคลากร การวางแผนควรมีความชัดเจนและประกอบด้วยตัวชี้วัดที่ใช้ประเมินความสำเร็จของงานบุคคล

3.3 โรงเรียนพัฒนา เลือกใช้สื่อและเครื่องมือสำหรับนิเทศงานบุคคลที่เหมาะสมกับบริบทของครู และสอดคล้องกับตัวชี้วัดการประเมินในปัจจุบัน เช่น แบบฟอร์มประเมินผลการปฏิบัติงาน แบบติดตามภาระงานรายบุคคล แบบสังเกตการปฏิบัติงานจริง ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดข้อตกลงในการพัฒนางาน โดยเกิดจากการมีส่วนร่วมในการออกแบบเครื่องมือจากทุกฝ่าย

3.4 การปฏิบัติกรนิเทศ ผู้บริหารมีการสะท้อนผลการประเมินของครูและบุคลากรอย่างชัดเจน และแนะนำแนวทางการพัฒนาตนเองที่เหมาะสม โดยผู้บริหารต้องใช้ทักษะการสื่อสารเชิงบวกในการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ครูและบุคลากรเกิดความเข้าใจ เห็นคุณค่า และพร้อมนำข้อเสนอแนะไปใช้ปรับปรุงตนเอง

3.5 มีการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานและการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรอย่างเป็นระบบ ทั้งกระบวนการ ผลลัพธ์ และการนำผลประเมินไปใช้ปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาครู

4. กลุ่มบริหารงานทั่วไป

4.1 ดำเนินการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ แล้วจึงดำเนินการจัดลำดับปัญหาและดำเนินการแก้ไขปัญหที่เร่งด่วนก่อน โดยผู้บริหารมีการสร้างบรรยากาศการทำงานร่วมกัน และสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหา

4.2 มีการวางแผนกำหนดทิศทางและมาตรฐานให้สอดคล้องกับเป้าหมาย นโยบายของสถานศึกษา และกำหนดเกณฑ์การประเมินการนิเทศงานของกลุ่มบริหารงานทั่วไปอย่างชัดเจน ทั้งในด้านความปลอดภัย คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความพร้อมของอาคารสถานที่

4.3 โรงเรียนพัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือสำหรับการนิเทศงานทั่วไปอย่างเหมาะสม เช่น แบบตรวจอาคารสถานที่ แบบประเมินความปลอดภัย สื่อสำหรับติดตามการทำงาน แบบรายงานการตรวจความสะอาด ระบบบันทึกเหตุฉุกเฉินแบบออนไลน์ โดยการสร้างเครื่องมือจากการร่วมคิดร่วมทำระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากร

4.4 การปฏิบัติการนิเทศตามแผน ดำเนินการตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นระบบ โดยการประชุมชี้แจงและเตรียมการก่อนการนิเทศงานตามขอบข่ายงานทั่วไปอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ เกณฑ์การประเมิน วิธีการนิเทศ และความคาดหวังของผลการดำเนินงาน ซึ่งควรใช้วิธีการที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสภาพจริง

4.5 ดำเนินการประเมินความก้าวหน้าในการดำเนินงานของกลุ่มบริหารงานทั่วไปอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านกระบวนการ ผลลัพธ์ นำเสนอผลการปฏิบัติงานอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ จัดทำสถิติการซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ในสถานศึกษา และสามารถนำข้อมูลไปใช้ปรับปรุง และตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน

5.1 มุ่งเน้นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างรอบด้าน โดยการมีส่วนร่วมของครูในการเก็บข้อมูลและสะท้อนความคิดเห็นเกี่ยวกับนักเรียน เช่น ข้อมูลด้านพฤติกรรม สุขภาพ การมาเรียน ปัญหาความเป็นอยู่ และความต้องการ การช่วยเหลือเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสนับสนุนการทำงานร่วมกันเป็นทีม และทรัพยากรในการดำเนินการอย่างเหมาะสม

5.2 วางแผนกำหนดเกณฑ์ประเมินผลการนิเทศในแต่ละงานของกิจการนักเรียนให้ชัดเจน เช่น เกณฑ์การประเมินด้านความปลอดภัยในโรงเรียน การส่งเสริมสุขภาพ หรือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการวางแผนควรดำเนินการตามหลักวงจรคุณภาพ PDCA ซึ่งมีการกำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการนิเทศ ผู้รับผิดชอบ ช่วงเวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินงานอย่างเหมาะสม

5.3 โรงเรียนมีการเลือกใช้สื่อและเครื่องมือสำหรับประเมินการนิเทศแต่ละงานอย่างเหมาะสม ถูกต้อง ชัดเจน ใช้งานง่าย ใช้ได้ทุกสถานที่ เช่น แบบประเมินออนไลน์ Google sheet หรือโปรแกรมสำเร็จรูป และสามารถนำผลไปใช้ปรับปรุงงานได้จริง โดยอาศัยความรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือระหว่างผู้บริหาร ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

5.4 ปฏิบัติการนิเทศเป็นไปตามขั้นตอน ระยะเวลา และเครื่องมือที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารและผู้รับผิดชอบควรปฏิบัติการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อมูล และให้คำแนะนำแก่ครูอย่างเหมาะสม เน้นการพัฒนา และเพิ่มแรงจูงใจในการทำงานของครูและบุคลากร

5.5 มีการประเมินความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละงานอย่างเป็นระบบ การประเมินใช้ข้อมูลจากสื่อและเครื่องมือที่กำหนดไว้ ดำเนินการจัดทำรายงานผล เช่นการจัดกลุ่มผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการช่วยเหลือผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานเหมาะสม และเกิดประสิทธิภาพต่อผู้เรียนและสถานศึกษาตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปีถัดไป

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้เนื่องจากสถานศึกษามีการดำเนินงานนิเทศภายในอย่างเป็นระบบในระดับหนึ่ง โดยสถานศึกษาได้มีการดำเนินการนิเทศระบบงานภายใน ได้แก่ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผล ติดตาม รายงาน และปรับปรุงการดำเนินงานของกลุ่มบริหารงานต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ นันทยา วงศ์ชัย และณัฐนา ตันตรานนท์ (2565) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า การมีโครงสร้างการบริหารและกระบวนการนิเทศที่ชัดเจนช่วยให้การดำเนินงานนิเทศภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรมีความต้องการให้การนิเทศระบบงานภายในเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการ

บริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ เป็นระบบ ชัดเจน และสามารถนำไปใช้พัฒนางานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นันทยา วงศ์ชัย และณัฐนา ตันตรานนท์ (2565) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายใน โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีความคาดหวังต่อระบบการนิเทศภายใน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะการนิเทศที่ช่วยสนับสนุนการทำงานและแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ทั้ง 5 ปัจจัย มีความสำคัญและส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน โดยปัจจัยด้านการบริหาร ของผู้บริหารทำหน้าที่กำหนดทิศทาง นโยบาย เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติงาน ในส่วนของปัจจัยด้านกระบวนการเป็น กลไกในการขับเคลื่อนการนิเทศระบบงานภายในอย่างเป็นระบบ สามารถดำเนินการไปตามแผน ยึดหยุ่นและปรับตาม สถานการณ์ ในส่วนของปัจจัยด้านบุคลากรเป็นส่วนสร้างกำลังใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานและพัฒนางานตามเป้าหมายที่ กำหนด ในส่วนของปัจจัยด้านแรงจูงเป็นส่งเสริมแรงทางบวก ทั้งทัศนคติ การเปิดใจ และสร้างร่วมมือที่ดีของการนิเทศ ระบบงานภายใน และในส่วนของปัจจัยด้านทรัพยากรเป็นพื้นฐานในการสนับสนุนให้การดำเนินงานนิเทศระบบงานเป็นไปตาม แผนและเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยทั้ง 5 ด้านนี้เป็นตัวส่งเสริมและสนับสนุนให้การ นิเทศระบบงานภายในมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัชชัย นิลสนธิ (2567) ซึ่งศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดชินวราราม (เจริญผลวิทยาเขต) พบว่า ผู้บริหารมีบทบาทเป็นสำคัญ ส่งเสริมและพัฒนาคูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพ ช่วยเหลือครูหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเรียนรู้ รวมถึงการปฏิบัติงานร่วมกันกันระหว่างผู้บริหารกับครูในโรงเรียน และการปรับปรุงพัฒนาการทำงานของครูให้มีประสิทธิภาพ

3. แนวทางการพัฒนาการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารในสถานศึกษา ของโรงเรียน เชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย มีรายละเอียดดังนี้

กลุ่มบริหารงานวิชาการ คือ แนวทางการนิเทศระบบงานภายในแบบมีส่วนร่วมที่ใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการใช้ข้อมูลสะท้อนสภาพจริงของการจัดการเรียนรู้และจากการปฏิบัติงานจริงของครู เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่ามาเป็นฐานในการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ นันทยา วงศ์ ชัย และณัฐนา ตันตรานนท์ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาภักดีวัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6 พบว่า แนวทางการ บริหารงานนิเทศภายในทั้ง 7 ขั้นตอน จำเป็นต้องดำเนินการตามหลักการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการมี ส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องจนเกิดวัฒนธรรมการนิเทศภายในที่เข้มแข็ง อันนำไปสู่การเป็นสถานศึกษาคุณภาพที่ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างแท้จริง

กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ คือ แนวทางการนิเทศระบบงานภายในแบบมีส่วนร่วม ภายใต้วงจร คุณภาพ PDCA ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนการดำเนินงานเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา แสดงความ ต้องการ และร่วมวางแผนการจัดสรรทรัพยากร โดยดำเนินการภายใต้วงจร PDCA อย่างเป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ ป่านภูมิ, และคนอื่นๆ (2568) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มศรี ธาตุ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2 พบว่า การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษาค่าเฉลี่ยใน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ รองลงมา คือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการนิเทศ และการวางแผนการนิเทศ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติการนิเทศ แนวทาง พัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษา ด้านปฏิบัติการนิเทศ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นการมีส่วนร่วม โดยเปิด โอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ผู้บริหารควรเตรียมเครื่องมือนิเทศโดยพัฒนาแบบสังเกตการสอน แบบ ประเมิน และแบบบันทึกต่าง ๆ ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และเน้นการทำงานเป็นรูปแบบ PDCA ผู้บริหารควร สร้างบรรยากาศการนิเทศที่เป็นมิตร ไม่กดดัน ผู้บริหารควรวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบตลอดปีการศึกษา จัดสรร ทรัพยากร และผู้บริหารควรนำระบบออนไลน์มาใช้ในการนิเทศและติดตามผล

กลุ่มบริหารงานบุคคล คือ แนวทางการนิเทศระบบงานภายในเชิงพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ Vicdan Altinok (2024) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานของตนเองและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งได้ ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลของการนิเทศทางการศึกษาที่มีต่อคุณภาพและผลการปฏิบัติงานของครู พบว่า 1) ครูเห็นว่า การตรวจ ราชการ (Inspection) ควรดำเนินการตามกรอบของกฎหมาย แต่ในขณะเดียวกันก็ควรใช้ แนวทางแบบให้คำแนะนำ

(Guidance Approach) และ ช่วยส่งเสริมการพัฒนาตนเองของครู 2) ควรหลีกเลี่ยง คำอธิบายหรือข้อวิจารณ์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หลักของการนิเทศ เพราะสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของครู 3) การนิเทศที่มีการสื่อสารแบบเปิดกว้าง ปราศจากการกลั่นแกล้ง (Mobbing) และเปิดโอกาสให้ครูมีสิทธิ์ ประเมินกระบวนการนิเทศหรือขอเปลี่ยนผู้ตรวจนิเทศที่มีทัศนคติในเชิงลบ จะส่งผลดีต่อประสิทธิภาพในการทำงานของครู 4) เพื่อให้การนิเทศส่งผลในทางบวกต่อคุณภาพและสมรรถนะของครู ควรจัดให้มี องค์ความรู้วิชาการที่ทันสมัย สร้างเวทีให้ครู แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ภายใต้วัฒนธรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Culture of Discussion) พัฒนาครูให้มี ความรู้สึกเป็นเจ้าของในการควบคุมตนเอง (Sense of Control) เปิดโอกาสให้ผู้ตรวจสอบถามคำถามในประเด็นที่ตนเองไม่รู้จริง และจัดให้มีกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการและเวิร์คช็อป (Education Sessions and Workshops) อย่างต่อเนื่อง

กลุ่มบริหารงานทั่วไป คือ แนวทางการนิเทศระบบงานภายในเชิงระบบ โดยยึดหลักความปลอดภัยเป็นฐาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินงานต้องทำอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาสภาพปัญหาปัจจุบันอย่างรอบด้าน จัดลำดับความสำคัญของปัญหา วางแผน กำหนดทิศทางการแก้ไข ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแผน มีความยืดหยุ่น และประเมินผลอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานปลอดภัย ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร รกไพร, ธนฤต สิริราช และสุภาภรณ์ กิตติธัญญานนท์ (2567) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณวิฤกตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศ พบว่า ด้านการศึกษาความต้องการจำเป็น คือ มีการแต่งตั้งคณะทำงานวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการในการนิเทศภายในกำหนดประเด็นปัญหา กำหนดและลำดับความสำคัญของปัญหาการนิเทศภายในให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ด้านการวางแผน คือ มีการกำหนดเป้าหมายและกำหนดลำดับความสำคัญในการนิเทศภายในโรงเรียนร่วมกัน ด้านการปฏิบัติ คือ มีการวางแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ด้านการติดตามและประเมินผล

กลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน คือ แนวทางการนิเทศระบบงานภายในเชิงระบบ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษามุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างรอบด้าน แล้วนำมาวิเคราะห์ จะช่วยให้การดำเนินงานช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ อภิเชษฐ์ ปานภูมิ, สุรศักดิ์ หลาบมาลา และอมรทิพย์ เจริญผล (2568) ซึ่งได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มศรีธาตุ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานีเขต 2 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นการมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ผู้บริหารควรเตรียมเครื่องมือนิเทศโดยพัฒนาแบบสังเกตการสอน แบบประเมิน และแบบบันทึกต่าง ๆ ผู้บริหารควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และเน้นการทำงานเป็นรูปแบบ PDCA ผู้บริหารควรสร้างบรรยากาศการนิเทศที่เป็นมิตร ไม่กดดัน ผู้บริหารควรวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบตลอดปีการศึกษา จัดสรรทรัพยากร และผู้บริหารควรนำระบบออนไลน์มาใช้ในการนิเทศและติดตามผล

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา

1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการการนิเทศระบบงานภายในของสถานศึกษา ได้แก่ กลุ่มบริหารงานวิชาการมีการนิเทศแบบมีส่วนร่วมใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นฐาน กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณมีแนวทางการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ภายใต้วางจรคุณภาพ PDCA กลุ่มบริหารงานบุคคลมีแนวทางการนิเทศเชิงพัฒนา กลุ่มบริหารงานทั่วไปมีการนิเทศเชิงระบบ โดยยึดหลักความปลอดภัยเป็นฐาน และกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียนมีการนิเทศเชิงระบบ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

2) สามารถนำผลการวิจัยด้านปัจจัยไปใช้ในการสนับสนุนทรัพยากรและพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการนิเทศอย่างเป็นระบบ ทั้งการจัดสรรงบประมาณ สื่อ เทคโนโลยี และโอกาสในการอบรมพัฒนาครูและหัวหน้างานด้านการนิเทศ โดยเฉพาะการใช้เครื่องมือดิจิทัลและการวิเคราะห์ข้อมูล

1.2 ครูและบุคลากร

1) ครูและบุคลากรมีระบบการนิเทศ และกระบวนการนิเทศระบบงานภายในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดการสะท้อนปัญหา เสนอความต้องการ และสามารถนำข้อเสนอแนะไปปรับปรุงการปฏิบัติงานของตนเองให้มีคุณภาพได้

2) ครูและบุคลากรมีการพัฒนาทักษะการใช้สื่อ เครื่องมือ และข้อมูลจากการนิเทศเพื่อพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การนิเทศก่อให้เกิดผลลัพธ์ในการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 สถานศึกษา

1) มีแนวทางการนิเทศระบบงานภายใน และกำหนดแผนการนิเทศประจำปีที่ชัดเจน มีการกำหนดช่วงเวลา ผู้รับผิดชอบ เครื่องมือ และวิธีการประเมินผลในแต่ละกลุ่มงาน เพื่อให้การนิเทศเป็นกระบวนการของการบริหาร และสามารถนำผลไปใช้ปรับปรุงการบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ควรจัดทำระบบและคู่มือการนิเทศระบบงานภายในที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งโรงเรียน เพื่อใช้ในการดำเนินการนิเทศระบบงานให้ชัดเจน เป็นมาตรฐาน และดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่าสภาพปัจจุบัน มีกระบวนการที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม คือ การสร้างสื่อและเครื่องมือเพื่อการนิเทศ จึงควรมีศึกษาเกี่ยวกับสื่อ เครื่องมือ นวัตกรรม หรือเทคโนโลยีสำหรับการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อให้การนิเทศที่เป็นมาตรฐาน เหมาะสม และสอดคล้องตรงตามเป้าหมาย

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายใน เพื่อดูว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อประสิทธิภาพของการนิเทศระบบงานภายในมากที่สุด

2.3 การศึกษารูปแบบ หรือการพัฒนาแบบการนิเทศระบบงานภายใน ของโรงเรียนเฉพาะความพิการ เพื่อให้การนิเทศระบบงานภายในมีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การเปลี่ยนชื่อโรงเรียนศึกษาพิเศษเชียงราย เป็นโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย.
- กฤษณ์พิสิษฐ์ คงนุรัตน์. (2565). รูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการจัดการเชิงกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์บัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม). สืบค้นจาก <https://khoon.msu.ac.th/>.
- ณกมลวรรณ ศิริปวรฉัตร. (2568). ทักษะการสื่อสารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนิเทศภายในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ไทย. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/>.
- ณัฐกัญญ์ ใจกันทา, พูนชัย ยาวีราช และสมเกียรติ ตุ่นแก้ว (2561). เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 13(2), 241-249.
- ธวัชชัย นิสสนธิ. (2567). แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนวัดชินวราราม (เจริญผลวิทยาเขต). การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธัชชัย จิตรนันท์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลการดำเนินงานการนิเทศภายในของสถานศึกษาในเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารวิชาการการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรม, 6(1), 69-77. คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. สืบค้นจาก <https://ph02.tci-thaijo.org/>
- นันทยา วงศ์ชัย และณัฐยา ตันตรานนท์. (2565). แนวทางการบริหารงานนิเทศภายในโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาถลางพัฒนาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 6. วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา, 12(3), 486-499.
- ปกรณพงศ์ อินทองแก้ว. (2563). ปัจจัยและแนวทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปาจริย หงส์แก้ว. (2563). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- ศศิธร รกไพร, ธนกฤต สิทธิราช และสุภาภรณ์ กิตติรัชฎานนท์. (2567). แนวทางพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในสถานการณ์วิกฤตใหม่ กลุ่มโรงเรียนทุ่งวังน้ำแดง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 11(5), 107-117.
- สุภัทสร กาใจ. (2562). แนวทางการบริหารปัจจัยที่ส่งผลต่องานนิเทศภายในของโรงเรียนนาโบสถ์พิทยาคม อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). แนวทางนิเทศภายในของสถานศึกษา. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สืบค้นจาก <https://www.obec.go.th/>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2568). การกิจและขอบข่ายงานของกลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษาในสถานศึกษาเฉพาะความพิการ. สืบค้นจาก <http://special.obec.go.th/seb/contact>.
- หทัยชนก แซ่เฮ้า. (2560). กระบวนการนิเทศภายในที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของพนักงานครูสังกัด เทศบาลในจังหวัดสุพรรณบุรี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. สืบค้นจาก <https://tdc.thailis.or.th/>.
- อภิเชษฐ์ ป่านภูมิ, สุรศักดิ์ หลาบมาลา และอมรทิพย์ เจริญผล. (2568). การดำเนินงานนิเทศภายในสถานศึกษากลุ่มศรีธาตุ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 2. วารสารการบริหารจัดการและการพัฒนาที่ยั่งยืน, (3)2, 419-430.
- แผนปฏิบัติการประจำปี 2567 ของโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล จังหวัดกาฬสินธุ์ (2567). โครงสร้างการบริหารโรงเรียนกาฬสินธุ์ปัญญานุกูล. สืบค้นจาก <https://ksp.ac.th/pan/>.
- แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนน่านปัญญานุกูล จังหวัดน่าน พ.ศ.2567-2570. (2568). โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียน. สืบค้นจาก <https://nanpanya.ac.th/>.
- แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาโรงเรียนเชียงรายปัญญานุกูล จังหวัดเชียงราย พ.ศ.2566-2570. (2568). ผลการวิเคราะห์ปัจจัยภายใน. 1-87.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Vicdan Altinok. (2024). The Effect of Supervision in Education on Teacher Quality and Performance. *International. Journal of Psychology and Educational Studies*, 11(3), 230-246.